

Løgmannsskrivstovan

Løgtingið

Dagfesting: 12.12.2018
Mál nr.: 0617-005/17
Málsviðgjört: NF

Løgtingsmál nr. 90/2018: Uppskot til lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um tilhald, upphaldsforboð og burturvísing (Tilhaldslógin) (Bráðfeingis frástøðuboð sett inn og orðið tilhald broytt til frástøðuboð)

Uppskot til

Lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um tilhald, upphaldsforboð og burturvísing (Tilhaldslógin)

(Bráðfeingis frástøðuboð sett inn og orðið tilhald broytt til frástøðuboð)

§ 1

Í lögtingslóg nr. 25 frá 27. mars 2017 um tilhald, upphaldsforboð og burturvísing (Tilhaldslógin), verða gjørdar hesar broytingar:

1. Heitið á lögtingslógini verður orðað soleiðis:
“**Lögtingslóg um frástøðuboð, upphaldsforboð og burturvísing**”.
2. Styttu heitið á lögtingslógini verður orðað soleiðis:
“**(Frástøðuboðslógin)**”
3. Heitið á kapitli 1 verður orðað soleiðis:
“**Frástøðuboð og upphaldsforboð**”
4. Í § 1 verður “tilhaldi” broytt til:
“frástøðuboði”.
5. Í § 2, stk. 1-3, §§ 5, 6, 12 og 13 verður “Tilhald” broytt til: “Frástøðuboð”, og í § 2, stk. 3, 2. pkt., triggja staðni í § 4, § 14, § 15, stk. 1-3, § 16, 1. pkt. og § 21, stk. 1 verður “tilhald” broytt til: “frástøðuboð”.
6. Aftan á § 2 verður sett:
“§ 2 a. Frástøðuboð kann verða álagt fyríbils, um
 - 1) ein persónur við rímligari grund er undir illgruna fyri at volda einum øðrum ónáðir, soleiðis sum nevnt í § 2, stk. 1, nr. 1,
 - 2) treytin í § 2, stk. 1, nr. 2 er lokin, og
 - 3) persónurin ikki hevur ein rímligan áhuga í at seta seg í samband við hin persónin.”

Stk. 2. Frástøðuboð eftir stk. 1 er galdandi fyribils og fellur burtur, tá avgerð er tikin eftir §§ 2 ella 4, ella tað verður afturkallað.

Stk. 3. Avgerð eftir §§ 2 ella 4 skal um til ber verða tikin í seinasta lagi 60 dagar aftan á kunngerð av avgerðini eftir stk. 1.”

7. Í § 5 verður aftan á “upp til 5 ár” sett: “, sbr. tó § 2 a, stk. 2”.
8. Í § 6 verður “tilhaldinum” broytt til: “frástøðuboðnum”.
9. Í § 16 verður aftan á 1. pkt. sum nýtt pkt. sett: “Avgerð um frástøðuboð skal ikki kunngerast aftur, um frástøðuboð eftir § 2 a er kunngjørt og sum viðvíkur sama slag av forboði fyri sambandi o.a.”.

§ 2

Í lov nr. 277 af 26. maj 1976 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, som sett í gildi í Føroyum við anordning nr. 470 af 25. september 1984, sum broytt við lov nr. 233 af 6. juni 1985 og seinast broytt við løgtingslóg nr. 25 frá 27. mars 2017, verður í § 1, stk. 1, 1. pkt. “løgtingslóg um tilhald, upphaldsforboð og burturvísing (Tilhaldslógin)” broytt til: “løgtingslóg um frástøðuboð, upphaldsforboð og burturvísing (Frástøðuboðslógin)”.

§ 3

Henda løgtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Løgtingslóg um tilhald, uppihaldsforboð og burturvísing (Tilhaldslógin) varð samtykt av Løgtinginum í tingsetuni 2016 og kom í gildi 1. apríl 2017. Undir viðgerðini í tinginum, tingmál nr. 35/2016, vóru fleiri tingfólk, sum hildu, at orðið ”tilhald” ikki var eitt nóg sigandi og føroyskt orð.

Sambært § 1 í løgtingslógini er tilhald eitt revsiálagt forboð um at leita upp ein annan persón antin persónliga, munnliga ella skrivliga, her uppi í eisini við elektroniskum samskifti, ella á annan hátt at seta seg í samband við ella elta ein annan.

Í áliti II hjá rættarnevndini stendur m.a. soleiðis:

”Løgmaður greiddi frá, at ætlanin er at eftirmeta lógina innan eitt til tvey ár. Í hesum sambandi upplýsti løgmaður, at hann eisini fer at nýta høvið til at leita eftir øðrum møguleikum til eitt nýtt heiti á lógini. Nevndin er sannførd um, at rættast er, at løgmaður kannar hendan møguleika og samstundis fær tryggjað sær, um heitið á lógini skal broytast, at eitt skilgott heiti kemur staðin fyri verandi, og neyðugar fylgibroytingar tá verða gjørdar.”

Við hesum lógaruppskotinum verður skotið upp at broyta orðið “tilhald” til “frástøðuboð”, og at seta inn heimild til Fútan at taka *fyribilsavgerð* um frástøðuboð (bráðfeingis frástøðuboð).

1.2. Galdandi lóggáva

Løgtingslóg um tilhald, uppihaldsforboð og burturvísing (Tilhaldslógin) kom í gildi 1. apríl 2017, og ásetir treytirnar fyri, nær tilhald og uppihaldsforboð kunnu verða áløgð, og nær persónur kann vísast burtur úr heimi sínum. Endamálið við løgtingslógini er at verja persónar fyri at vera fyri ágangi, forfylging og ónáðum, her uppi í eisini trúfylging (stalking).

1.2.1. Tilhald

Tilhald er eitt revsiálagt forboð um at leita upp ein annan persón antin persónliga, munnliga ella skrivliga, her uppi í eisini við elektroniskum samskifti, ella á annan hátt at seta seg í samband við ella elta ein annan.

Tilhald kann verða álagt grundað á, at ein persónur antin hevur volt øðrum persóni ónáðir við at forfylgja ella órógva hann, ella at hann ímóti hesum persóni hevur gjørt annað revsivert, sum kann javnmetast við ónáðir. Tilhald krevur eisini, at ávísar orsakir eru at halda, at persónurin framhaldandi fer at volda hinum ónáðir.

Eftir eini serligari reglu kann tilhald verða álagt í førum, har tað er framt grovt persónsvandamikið lógarbrot. Tað er í *fyrsta lagi* ein treyt, at tað er grundaður illgruni um, at viðkomandi hevur brotið eina av ásetingunum í revsilógini um dráp, rán, frælsisskerjing, harðskap, eldáseting, neyðtøku ella annað kynsligt brotsverk ella roynt at gera eitt av nevndu brotsverkunum. Í *øðrum lagi* er tað ein treyt, at órættaði ella hansara nærmastu orsakað av grovleikanum av lógarbrotinum ikki eiga at skula finna seg í at hava samband o.a. við viðkomandi. Tilhald kann verða álagt í teimum førum, har tann ágangandi parturin hevur framt eitt so grovt brotsverk móti einum persóni, at órættaði ikki skal tola áheitanir frá tí ágangandi partinum, uttan mun til um tað annars eru ítøkiligar orsakir at halda, at viðkomandi aftur fer at gera seg inn á órættaða ella hansara nærmastu.

Tilhald kann áleggjast persóni, sum við rímiligari grund er undir illgruna fyri við ólógligum tvingsli at noyða ein annan til hjúnalag ella átrúnarlíga vígslu, sum ikki hevur borgarligt gildi.

1.2.2. Uppihaldsforboð

Uppihaldsforboð merkir, at tann ágangandi parturin fær forboð fyri at vera ella ferðast á einum nærri tilskilaðum øki nærhendis bústaði, arbeiðsstaði, útbúgvingarstaði ella tilhaldsstaði hjá órættaða persóninum ella nærhendis øðrum staði, har tann órættaði ofta ferðast.

Endamálið er at seta í verk ein trygdargeira fyri tann, sum uppihaldsforboðið skal verja, soleiðis at mann kann avmarka ótryggleikan hjá persónum, sum hava verið og framvegis eru undir stórum trýsti orsakað av grovum ella tíðum endurtakandi føri av ónáðum, ella orsakað av at eitt tilhald ikki verður virt. Samstundis er uppihaldsforboð eitt týðningarmikið stig á leiðini til veruliga at fyrirbygja meira ágang á tann, sum uppihaldsforboðið skal verja.

Uppiholdsförboð kann einans verða álagt, um treytirnar fyri at áleggja tilhald eru loknar. Tað er ikki nøkur treyt, at tann ágangandi parturin hevur fingið tilhald. Uppiholdsförboð kann verða álagt samstundis sum tilhald ella uttan tilhald. Endamálið við uppiholdsförboði hevur vanligu við sær, at tilhald verður álagt samstundis sum uppiholdsförboðið, um viðkomandi ikki frammanundan hevur fingið tilhald.

1.2.3. Burturvísing

Burturvísing merkir eitt forboð fyri at vera í heimi sínum.

Tað er ein treyt, at tað er grundaður illgruni um, at tann ágangandi parturin ímóti einum av húsfólkkum sínum hevur framt brot á ávís nevnd brotsverk í revsilógini, sum sambært lógini kunnu hava við sær fongsul í 1 ár og 6 mánaðir, ella at tann ágangandi parturin hevur havt eina atferð, sum í aðramáta ber í sær eina hóttan um harðskap ímóti einum av húsfólkkunum.

Kjarnuøkið, har burturvísing verður brúkt, er sostatt harðligur og hóttandi atburður. Burturvísing kann tó eisini verða brúkt við t.d. kynsligum brotsverkum og ávís sum brotsverkum í familjuviðurskiftum, her uppi í t.d. blóðskemnd.

Tað er eisini ein treyt, at revsiverda lógarbrotið er framt móti einum persóni í húsínum.

Burturvísing krevur, at tað eru ávísar orsakir at halda, at tann ágangandi parturin við at vera í heiminum fer at fremja eitt lógarbrot, sum inniber harðligan og hóttandi atburð, kynslig brotsverk og ávís brotsverk í familjuviðurskiftum, her uppi í t.d. blóðskemnd.

Løgreglan kann afturhalda einum persóni fyri at avhoyra viðkomandi o.a. við tí í hyggju at forða ágangi, tá tað er rímlig grund at halda, at persónurin hevur havt eina atferð, sum ber í sær eina hóttan um harðskap ímóti einum av húsfólkkum hansara.

Burturvísing kann væntast at verða brúkt, tá tað longu er framdur ágangur ella hóttanir eftir revsilógini. Roknað verður við, at henda serreglan tí einans fer at verða brúkt í fáum førum.

Burturvísing kann ikki vara longur enn 4 vikur. Um treytirnar framhaldandi eru til staðar, kann avgerð um burturvísing leingjast upp til 4 vikur ísenn. Tað er ikki ásett nakað endaligt longstamark fyri eini burturvísing.

1.2.4. Lutfalsmeginreglan

Sambært lutfalsmeginregluni mugu eitt tilhald, uppihaldsforboð og burturvísing ikki vera í ósamsvar við tað ólag, sum inntrivini skapa hjá tí, sum skal geva seg undir tey, við fyriliti fyri tí ella teimum, sum tey skulu verja, ella við slagi av atferð, sum víst er. Tað skal sambært ásetingini gerast ein serstøk lutfalsmeting í mun til eitt tilhald, uppihaldsforboð og burturvísing við tí fyri eyga at staðfesta, um inntrivið er rímligt.

Tað er ein fylgja av lutfalsmeginregluni, at veljast skal tað minst inntrívandi átakið, sum kann røkka endamálinum.

1.2.5. Upplýsingar frá Fútanum um royndirnar av Tilhaldslógini higartil

Fútin hevur upplýst, at síðani Tilhaldslógin fekk gildi 1. apríl 2017, eru tað skrásett 14 mál um tilhald, eitt mál um burturvísing og eitt mál um uppihaldsforboð.

Í 2017 vóru 7 mál um tilhald, har tað varð álagt tilhald í trimum málum og noktað í tveimum málum. Eitt mál er enn til viðgerðar, tí tað verður bíðað eftir endaligari avgerð í einum revsimáli. Eitt mál er tikið aftur, og eitt mál var um burturvísing.

Higartil í 2018 hava verið 7 mál um tilhald, har tilhald er álagt í tveimum málum og noktað í einum máli. Fýra mál er til viðgerðar. Tað er álagt uppihaldsforboð í einum máli.

1.3. Endamálið við uppskotinum

1.3.1. Nýtt orð: Frástøðuboð

Lógartænastan fekk í mars 2017 nøkur uppskot um annað orð fyri ”tilhald” frá Marjuni Arge Simonsen, málførðingi. Uppskotini vórðu send Málráðnum, sum var biðið um at siga sína hugsan.

Í september 2017 svaraði Málráðið, at starvsnevndin hevði viðgjørt fyrispurningin um annað orð fyri *tilhald* í lögfrøðimáli, og har var semja um at viðmæla *frástøðuboð*, sum er eitt av uppskotunum hjá Marjuni Arge Simonsen, tí hildið varð, at tað innihaldsliga hóskað væl við skilmarkingina av hugtakinum.

Skotið verður upp at broyta orðið “tilhald” til “frástøðuboð” í løgtingslógini.

1.3.2. Bráðfeingis frástøðuboð, t.e. fyríbils álagt frástøðuboð

Í Danmark er Tilhaldslógin broytt soleiðis, at heimilað er at áleggja frástøðuboð fyríbils. Hetta verður kallað bráðfeingis frástøðuboð. Tá uppskotið til Tilhaldslóg var til hoyringar, mælti Fútin til, at hendan broytingin eisini varð sett í føroysku lógina. Av tí at lógarbroytingin tá ikki var samtykt av Fólkatínginum, var tað hildið at vera best at bíða við hesi broytingini.

Tráfylgning og onnur forfylgning og órógv kann hava stórar avleiðingar fyri tann órættaða, men eisini fyri onnur í umhvørvinum so sum børn, familja, arbeiðsgevara o.s.fr. Við heimild í Tilhaldslógini kann verða álagt revsiálagt forboð um at leita upp ein annan persón ella á annan hátt at seta seg í samband við ella elta ein annan ella húski hansara (tilhald), og at vera ella ferðast á einum nærri tilskilaðum øki, har tann órættaði og húski hansara ofta ferðast (uppihaldsforboð). Hetta eru verjuátøk, sum skulu gera sítt til at verja órættaða fyri fleiri misbrotum.

Avgerð um at áleggja tilhald og uppihaldsforboð er ein *fyrisingarlíggj avgerð*. Krøvini í Fyrisingarlógini um m.a. partshoyring, grundgeving og kæruleiðbeining eru tí galdandi. Sambært vanligu embætisvirksemismeginregluni (officialmaksimen) er tað harafturat ábyrgdin hjá politinum, at allar neyðugar upplýsingar eru til taks, fyri at ein avgerð kann

verða tikin á nœktandi grundarlági. Málsviðgerðin og málsupplýsingin hjá Fútanum skal avdúka, um treytirnar í Tilhaldslógini fyri at áleggja tilhald ella uppihaldsforðboð eru loknar.

Treytirnar í Tilhaldslógini fyri at áleggja tilhald ella uppihaldsforðboð saman við krøvunum í fyrisingarlógini og vanligu fyrisingarligu meginreglurnar kunnu – treytað av m.ø. torleikanum á málinum og viljanum hjá pørtunum at viðvirka - hava ofta við sær eina drúgva málsviðgerðartíð, áðrenn avgerð kann verða tikin um tilhald ella uppihaldsforboð.

Tíðina, sum tað eftir umstøðunum kann taka at taka endaliga avgerð um tilhald, kann tann órættaði kenna sum eitt serliga tyngjandi tíðarskeið, har politiið einans kann koma upp í leikin, um áheitanirnar til tann órættaða mugu metast at vera revsiverdar.

Tí verður skotið upp, at tað verður givin heimild at kunna geva tilhald skjótari enn higartil, soleiðis at tað í ávísimum førum kann verða givið eitt *bráðfeingis frástøðuboð* (t.e. fyribils avgerð um frástøðuboð), sum gevur móguleika fyri at tryggja skjóta vernd av órættaða, inntil Fútin tekur eina endaliga avgerð um tilhald ella uppihaldsforboð ella bæði.

Fyri at tryggja at tað kann verða tikin ein skjót avgerð um tilhald, verður skotið upp, at fyribilsavgerðin kann verða tikin grundað á eitt lægri illgrunastig enn tað, sum vanligu geldur fyri at áleggja tilhald, sum er grundaður illgruni. Broytingin hevur við sær, at bráðfeingis frástøðuboð kann verða álagt, um ein persónur við *rímiligari grund* er undir illgruna at valda einum øðrum ónáðir, at tað eru ávísar orsakar at halda, at viðkomandi framhaldandi fer at valda hinum ónáðir, og at viðkomandi ikki hevur ein rímiligan áhuga í at seta seg í samband við hin persónin.

Linkaða illgrunakrivið merkir, at Fútin ikki neyðturviliga skal meta, at upplýsingarnar, sum eru í málinum, tá bráðfeingis frástøðuboð verður givið, fara at føra til, at tað seinni fer at vera álagt tilhald ella uppihaldsforboð. Hinvegin skal bráðfeingis frástøðuboð ikki verða álagt, um tað frammanundan kann útilokast, at treytirnar fyri at áleggja tilhald og uppihaldsforboð eru loknar.

Bráðfeingis frástøðuboð er eitt tyngjandi inntriv móti tí persóni, sum fær tað álagt. Tað er tí ein treyt, at tann persónurin, sum fær álagt bráðfeingis frástøðuboð, ikki hevur ein rímiligan áhuga í at seta seg í samband við hin persónin. Hetta merkir, at skipanin við bráðfeingis frástøðuboði t.d. ikki fer at fevna um mál, sum eru grundað í ósemjum um samverurætt við felagsbørn ella grannaklandur.

Ein avgerð um at áleggja bráðfeingis frástøðuboð er eisini ein *fyrisingarlig avgerð*. Krøvini í Fyrisingarlógini um m.a. partshoyring, grundgeving og kærleiðbeining eru tí galdandi umframt vanligu fyrisingarligu meginreglurnar. Fyri at fáa eina skjóta avgerð kann politiið partshoyra munnliga t.d. gjøgnum telefon.

Partshoyringin í einum máli um bráðfeingis frástøðuboð eigur bara at snúgva seg um tey viðurskifti, sum eru orsök til, at tað er ein rímilig grund til illgruna um, at viðkomandi hevur volt øðrum persóni ónáðir, og tær upplýsingar sum geva ávísa orsök at halda, at hann framhaldandi fer at valda hinum ónáðir. Eisini skal viðkomandi hava høvi at siga sína hugsan um sín áhuga í at hava samband við hin persónin.

Tað eigur at verða skrivað niður, at partshoyringin er gjørd munnliga. Bráðfeingis frástøðuboð fellur burtur, tá endalig avgerð verður tikin.

Avgerð um bráðfeingis frástøðuboð kann eins og tilhald (frástøðuboð) kærast til ríkisadvokatin sambært § 15, stk. 3 í løgtingslógini og kann sambært reglunum um roynd av fyrisingarligum avgerðum verða lögð fyri rættin.

Bráðfeingis frástøðuboð skal eins og vanligt tilhald kunngerast fyri tí, sum fær tað álagt, og fær virknað, tá tað er kunngjørt. Kunngerðin skal tí tryggja, at boðini koma fram, og at viðkomandi fær høvi at gera seg kunnugan við innihaldið.

Avgerð um frástøðuboð skal ikki kunngerast aftur, um bráðfeingis frástøðuboð er kunngjørt og viðvíkur sama slag av forboði fyri sambandi o.a

Bráðfeingis frástøðuboð eigur einans at vera brúkt í førum, har tíðarbundin atlit tala fyri hesum. Tað er t.d. ongin orsök til at taka eina fyríbilsavgerð, um politiið kann gera kanningarnar lidnar, sum Fútin skal brúka til at taka eina endaliga avgerð um frástøðuboð ella upphaldsforboð, innanfyri sama tíðarbil, sum tað hevði tikið at taka avgerð um bráðfeingis frástøðuboð.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Broytingin heimilar Fútanum at taka *fyríbilsavgerð* um frástøðuboð (bráðfeingis frástøðuboð), sum fyri fyrst skal verja órættaða og møgulig húsfolk hjá órættaða, inntil Fútin kann taka eina endaliga avgerð um frástøðuboð ella upphaldsforboð. Bráðfeingis frástøðuboð hevur sama rættarvirknað sum vanligt frástøðuboð eftir Tilhaldslógini.

Munurin er serliga, at vanligu illgrunakrøvini, t.e. grundaður illgruni, fyri at kunna áleggja tilhald eru linkað; hetta er fyri at tryggja skjóta vernd av órættaða. Broyingin inniber, at fyríbils tilhald, t.e. bráðfeingis frástøðuboð, kann verða álagt, um ein persónur við rímligari grund er undir illgruna at valda einum øðrum ónáðir, at tað eru ávísar orsøkir eru at halda, at viðkomandi framhaldandi fer at volda hinum ónáðir, og at viðkomandi ikki hevur ein rímligan áhuga í at seta seg í samband við hin persónin.

Eisini verður skotið upp ein linkan av reglunum um kunngerð av frástøðuboði í førum, tá eitt samsvarandi bráðfeingis frástøðuboð longu er kunngjørt.

1.5. Ummæli og ummælissskjal

Uppskotið hevur verið til ummælis hjá: Føroya rætti, Føroya landfúta, Kriminalforsorgini, Mentamálaráðnum, Almannamálaráðnum, Heilsu- og innlendismálaráðnum, Føroya Kommunufelagi, Barnaverndarstovu Føroya, Barnaumboðnum, Føroya Fróðskaparsetri, Almannaverkinum, Gigni, MEGD, Javna, Føroya advokatfelag, Føroyskum sálarfrøðingum, Sosialráðgevarafelagnum, Føroya lærarafelag, Føroya pædagogfelag, Føroya politistafelag, Sig Frá, Amnesty International, Kris, Barnabata og Kvinnuhúsinum.

Lógaruppskotið hevur eisini ligið alment frammi á heimasíðuni hjá Løgmannsskrivstovuni.

Hesi hava sent inn ummæli: Føroya rættur, Føroya landfúti, Kriminalforsorgin, Mentamálaráðið, Almannamálaráðið, Heilsu- og innlendismálaráðið, Føroya Kommunufelag, Løgtingsins umboðsmaður, Almannaverkið, Heilsutrygd/Gigni og Føroya politistafelag.

Av innkomnu ummælunum vóru tað einans Løgtingsins umboðsmaður og Fútin, sum høvdu viðmerkingar.

Løgtingsins umboðsmaður upplýsti, at umboðsmaðurin ummælir sum meginregla ikki lógaruppskot, sum ikki beinleiðis viðvíkja umboðsmansstovninum. Eisini varð víst á, at í listanum yvir hvønn uppskotið er sent til stendur ”Barnaumboð”. Almenna heitið á stovninum er ”Løgtingsins umboðsmaður”, og rættast er at brúka hetta heitið, tá stovnurin verður umrøddur.

Løgmannsskrivstovan hevur tikið hetta til eftirtektar.

Fútin upplýsti, at embætið hevði spurt ríkisadvokatin, um tað er rætt, at avgerðir um tilhald kunnu kærast til ríkisadvokatin sambært § 15, stk. 3 í Tilhaldslógini. Hetta tí at talan er um avgerðir á einum málsøki – revsirættur – sum er undir føroyskum málsræði, og har lóggevandi og fyrisingarmyndugleikin er hjá Løgtinginum og landsstýrinum. Í teldubrævi frá Fútanum tann 10. november varð upplýst, at ríkisadvokaturin fór at viðgera spurningin saman við Løgsmálaráðnum.

Løgmannsskrivstovan hevur umrøtt spurningin við Løgsmálaráðið. Mælt varð til at hetta lógaruppskotið verður viðgjørt sum ætlað. Tá ein niðurstøða fyriliggur frá ríkismyndugleikunum um kærsumøguleikan sambært § 15, stk. 3, má landsstýrið - um neyðugt er at gera broyting í § 15, stk. 3 - leggja eitt nýtt lógaruppskot um tað fyri Løgtingið. Løgsmálaráðið hevði ikki viðmerkingar til tað, eftirsum lógaruppskotið ikki beinleiðis viðvíkur § 15, stk. 3 í Tilhaldslógini.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Tað er ongar fíggjarligar avleiðingar fyri landið ella kommunurnar av uppskotinum. Tað er Fútin, sum tekur hesar avgerðirnar, men tað verður mett, at hetta ikki hevur serligar avleiðingar fyri ríkismyndugleikarnar heldur.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Tað er ongar umsitingarligar avleiðingar fyri landið ella kommunurnar av uppskotinum. Tað er Fútin, sum tekur hesar avgerðirnar, men tað verður mett, at hetta ikki hevur serligar avleiðingar fyri ríkismyndugleikarnir heldur.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Uppskotið hevur ikki fíggjarligar ella umsitingarligar avleiðingar fyri vinnuna.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Uppskotið hevur ikki umhvørvisligar avleiðingar.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Uppskotið hevur ikki serligar fíggjarligar, umsitingarligar ella umhvørvisligar avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Uppskotið hevur við sær, at tað fer at bera til við eini fyribilsavgerð at geva bráðfeingis frástøðuboð, soleiðis at tað kann tryggjast skjótari vernd av órættaða og møgulig húsfólk hjá órættaða, inntil Fútin kann taka eina endaliga avgerð um frástøðuboð ella uppihaldsforboð.

Linkaða illgrunakrivið og móguleikin at taka avgerð um bráðfeingis frástøðuboð á einum fyribils grundarlagi er hinvegin eitt tyngjandi inntriv móti tí persóni, sum fær tað álagt. Hetta

má tess vegna roknast at hava neiligar rættartrygðarligar avleiðingar fyri tann, sum frástøðuboð er ætlað álagt.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

CEDAW. The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women.

Uppskotið verður mett at vera í samsvari við CEDAW art. 3 viðvíkjandi National Policy. Guarantee of Basic Human Rights and Fundamental Freedoms, har tað stendur soleiðis:

“States Parties shall take in all fields, in particular in the political, social, economic and cultural fields, all appropriate measures, including legislation, to ensure the full development and advancement of women, for the purpose of guaranteeing them the exercise and enjoyment of human rights.”

Uppskotið gevur betri verju m.a. móti trúfýlging.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

- 1) Uppskotið er ikki í ósamsvari við ásetingar í Evropeiska mannarættindasáttmálanum, EMRS.
- 2) Uppskotið er ikki í ósamsvari við ásetingar í Sáttmála Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum.

2.9. Marknaforðingar

Tað eru ikki kendar marknaforðingar á økinum. Uppskotið verður ikki mett at elva til marknaforðingar.

2.10. Revsing, útpanting, sektir ella onnur størri inntriv

Skotið verður upp eitt lægri illgrunakrav fyri bráðfeingis frástøðuboð, enn tað vanliga illgrunakravið eftir Tilhaldslógini, og avgerð um bráðfeingis frástøðuboð kann takast á einum fyribils grundarlagi. Hetta er eitt inntriv móti tí, sum fær bráðfeingis frástøðuboð álagt. Fyri at linka um inntrivið er ásett, at bráðfeingis frástøðuboð ikki kann vera álagt, um viðkomandi hevur ein rímiligan áhuga í at seta seg í samband við hin persónin.

Avgerð um bráðfeingis frástøðuboð kann eins og tilhald (frástøðuboð) kærast til ríkisadvokatin sambært § 15, stk. 3 í løgtingslógini og kann sambært reglunum um roynd av fyrisingarligum avgerðum vera lögð fyri rættin.

Hinvegin merkir heimildin fyri *fyríbilsavgerð* um frástøðuboð (bráðfeingis frástøðuboð), at tað er møguligt skjótari at verja órættaða og møgulig húsfolk hjá órættaða, inntil Fútin kann taka eina endaliga avgerð um frástøðuboð ella uppihaldsforboð.

Mett verður, at inntrivið stendur mót við lógarbrotið og við endamálið í lógini.

2.11. Skattir og avgjöld

Tað eru ikki ásetingar um skatt ella avgjöld í lógaruppskotinum

2.12. Gjöld

Lógaruppskotið hefur ekki ásetingar um gjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið fólki skyldur?

Lógaruppskotið leggur ekki skyldur á fólk, so sum upplýsingarskyldu, skrásetingarskyldu ella krøv um loyvi.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein annan enn landsstýrismannin ella til kommunur?

Lógaruppskotið leggur ekki heimildir til ein annan landsstýrismann, stovn ella heimildir til kommunur.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Uppskotið gevur ekki almennum myndugleikum atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Lógaruppskotið hefur ekki aðrar avleiðingar enn tær, sum eru nevndar omanfyri.

2.17. Yvirlit yvir avleiðingarnar av uppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggarligar ella búskaparligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Ja	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1.

Nr. 1.

Skotið verður upp at brúka *frástøðuboð* í staðin fyri *tilhald* í løgtingslógini. Orðið er viðmælt av Málráðnum.

Heitið á løgtingslógini verður broytt samsvarandi og verður broytt til: Løgtingslóg um frástøðuboð, uppihaldsforboð og burturvísing.

Nr. 2.

Stytta heiti á løgtingslógini verður broytt til: Frástøðuboðslógin

Nr. 3, 4, 5 og 8.

Málsligar broytingar í løgtingslógini, har “tilhald” í ymiskum bendingum verður broytt til “frástøðuboð” í ymiskum bendingum.

Nr. 6.

Stk. 1. Broyingin heimilar Fútanum at taka *fyríbilsavgerð* um frástøðuboð (bráðfeingis frástøðuboð), sum fyri fyrst skal verja órættaða og møgulig húsfolk hjá órættaða, inntil Fútin kann taka eina endaliga avgerð um frástøðuboð ella uppihaldsforboð. Bráðfeingis frástøðuboð hevur sama rættarvirknað sum vanligt frástøðuboð eftir Tilhaldslógini.

Treytirnar fyri at áleggja bráðfeingis frástøðuboð eru tær somu sum at áleggja tilhald, t.v.s. at ein persónur antin hevur volt øðrum persóni ónáðir við at forfylgja ella órógva hann, ella at hann ímóti hesum persóni hevur gjørt annað revsivert, sum kann javnmetast við ónáðir. Tilhald krevur eisini, at ávísar orsakar eru at halda, at persónurin framhaldandi fer at volda hinum ónáðir.

Munurin er serliga, at vanligu illgrunakrøvini, t.e. grundaður illgruni, fyri at kunna áleggja tilhald eru linkað; hetta er fyri at tryggja skjóta vernd av órættaða. Broyingin hevur við sær, at fyríbils tilhald kann verða álagt, um ein persónur við *rímiligari grund* er undir illgruna at valda einum øðrum ónáðir, at tað eru ávísar orsakar at halda, at viðkomandi framhaldandi fer at volda hinum ónáðir, og at viðkomandi ikki hevur ein rímiligan áhuga í at seta seg í samband við hin persónin.

Stk. 2. Bráðfeingis frástøðuboð er galdandi fyríbils og fellur burtur, tá avgerð er tikin um at áleggja tilhald ella uppihaldsforboð, ella tað verður afturkallað.

Stk. 3. Endalig avgerð um at áleggja tilhald ella uppihaldforboð skal, um til ber, verða tikin í seinasta lagi 60 dagar aftan á kunngerð av avgerðini um bráðfeingis frástøðuboð.

Í orðingini “um til ber” liggur, at serligar umstøður, sum politiið ikki hevur ábyrgdina av, kunnu hava við sær, at ein endalig avgerð ikki verður tikin innan 60 dagar. Hetta kann t.d. vera orsakað av at tann, sum skal hava álagt frástøðuboðið, skákar sær undan áheitanum frá politinum, ella um tað er neyðugt at gera serliga drúgvur rannsóknir. Er tað einans viðurskifti hjá tí órættaða, sum er orsök til, at freistin ikki verður hildin, kann tað eftir umstøðunum hava við sær, at bráðfeingis frástøðuboð verður tikið aftur. Endalig avgerð um frástøðuboð o.a. eigur vanliga ikki at verða útsett fyri at bíða eftir, at avgerð verður tikin í møguligum undirliggjandi revsiverdum máli. Um avgerð kann takast fyrri, eigur tað ikki at verða bíðað til 60 daga freistin er farin.

Um Fútin ikki hevur tikið avgerð, tá ið 60 daga freistin er farin, merkir tað ikki, at frástøðuboðið fellur burtur. Frástøðuboðið fellur ikki burtur, fyrr enn tað er tikin ein endalig avgerð ella avgerð um afturtøku.

Bráðfeingis frástøðuboð sambært § 2 a í uppskotinum eigur einans at verða brúkt í førum, har tíðarbundin atlit tala fyri hesum. Tað er t.d. ongin orsök til at taka avgerð um bráðfeingis frástøðuboð, um politiið kann gera kanningarnar lidnar, sum Fútin skal brúka til at taka eina endaliga avgerð um frástøðuboð ella uppihaldsforboð, innan fyri sama tíðarbil, sum tað hevði tikið at taka avgerð um bráðfeingis frástøðuboð.

Nr. 7.

Í Tilhaldslógini er ásett, at tilhald verður álagt fyri eitt ávíst tíðarskeið upp í 5 ár. Skotið verður upp, at tað ikki skal ásetast nakað mark fyri tíðarskeiðið, sum bráðfeingis frástøðuboð kann verða álagt.

Nr. 9.

Bráðfeingis frástøðuboð skal eins og vanligt tilhald kunngerast fyri tí, sum fær tað álagt, og fær virknað, tá tað er kunngjørt. Kunngerðin skal tí tryggja, at boðini koma fram, og at viðkomandi fær høvi at gera seg kunnugan við innihaldið.

Avgerð um frástøðuboð skal ikki kunngerast aftur, um bráðfeingis frástøðuboð er kunngjørt og viðvíkur sama slag av forboði fyri sambandi o.a

Til § 2

Neyðugt er at gera fylgibroyting í lov nr. 277 af 26. maj 1976 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, sum sett í gildi í Føroyum við anordning nr. 470 af 25. september 1984 (Brotsverksoffurlógin), tá ið orðið tilhald verður broytt til frástøðuboð í Tilhaldslógini, sum verður Frástøðuboðslógin. Í Brotsverksoffurslógini § 1 verður víst til Tilhaldslógina, við tað at tað er ásett, at landið veitir endurgjald og rindar útreiðslur í sambandi við persónsskaða, sum verður framdur við broti á lógtingslóg um revsing (Revsilógin) ella lógtingslóg um tilhald, uppihaldsforboð og burturvísing (Tilhaldslógin), um lógarbrotið er framt í Føroyum.

Til § 3

Vanlig gildiskoma.

Løgmansskrivstovan, 3. januar 2019

Aksel V. Johannesen
løgmaður

/ Marjun Hanusardóttir

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

Fylgiskjal 1: Javntekstur

Fylgiskjal 2: Ummæli frá Løgtings umboðsmanni dagfest 30. oktober 2018

Fylgiskjal 3: Ummæli frá Kriminalforsorgini dagfest 30. oktober 2018

Fylgiskjal 4: Ummæli frá Føroya rætti dagfest 31. oktober 2018.

Fylgiskjal 5: Ummæli frá Heilsu- og innledismálaráðnum dagfest 5. november 2018

Fylgiskjal 6: Ummæli frá Føroya landfúta dagfest 26. oktober og 10. november 2018

Fylgiskjal 7: Ummæli frá Mentamálaráðnum dagfest 15. november 2018

Fylgiskjal 8: Ummæli frá Føroya Kommunufelagi dagfest 19. november 2018

Fylgiskjal 9: Ummæli frá Almanamálaráðnum dagfest 23. november 2018

Fylgiskjal 10: Ummæli frá Føroya politistafelag dagfest 26. november 2018

Fylgiskjal 11: Ummæli frá Almannaverkinum dagfest 26. november 2018

Fylgiskjal 12: Ummæli frá Heilsutrygd/Gigni dagfest 26. november 2018